

2019-2024

TELKI

önkormányzati ciklus összefoglalója

Tények

Eredmények

Adatok

Információk

2019-2024 - Krízisek ideje

Önkormányzati ciklus - Világjárvány, háború, energiaválság, infláció

A mostani cikluszáró kiadvány a szokásostól eltérő módon a ciklus lezárása előtt néhány hónappal készül el. Ennek a minden tekintetben rendhagyó körülménynek az oka az előrehozott választás. Túlnyúló ciklus, az ezt megelőző kritikus időszakok: különleges jogrend, járvány, energiakrízis, inflációs válság és még sok további, korábban elképzelhetetlen körülmény dacára követjük saját hagyományainkat és összeállítjuk a ciklust összesítő gazdasági fókuszú kiadványunkat.

A 2019-2024-es ciklus bővelkedett kiszámíthatatlan, drámai fordulatokban. Hagyományos értelemben a mostani adatokat nem lehet összevetni a korábbiakkal, de összességében mégis megnyugtató látni működésünk jellegzetes adatait és a kiadvány hasznos tájékoztató lehet az érdeklődők számára.

Természetesen nem lehet és szükségtelen is a mögöttünk álló időszak minden történést megemlíteni, de a karakteres és legfontosabb tények alapján megvizsgáljuk helyzetünket. Ez nem szokásos az önkormányzatok világában, de Telki sok egyéb szempontból is különleges település.

Deltai Károly
polgármester

Gazdálkodásunk az elmúlt tizennégy évben kiegyensúlyozott volt. Számos ellenőrzést kaptunk és nem kaptunk elmarasztalást, ellenben dicséretet többször is. Óvatos, konzervatív tervezés, reális, valóság alapú költségvetési tervezés jellemző ránk. Egyensúlyban kell tartani a bevételi és kiadási oldalt. Ez az infláció miatt egyre nehezebb. A cél az, hogy minden ágazat, minden feladatkör működése biztosítva legyen.

A korábbi normatív forráselosztást felváltotta a feladatellátási támogatási rendszer. Ez „pántlikázott” forrásátadást jelent, amihez saját pénzeszközöket kell rendelnünk. Ezek a pénzek másra célra nem szervezhetők át. Fontos megérteni, hogy a gazdálkodás szabályai nem teszik lehetővé az önkényes forrásátcsoportosítást. Vannak kötelezően ellátandó és önként vállalt feladataink. A kötelező feladatok mindig megelőzik az önként vállaltakat, tehát csak akkor lehet újabb feladatot vállalni, ha garantálható a kötelezők finanszírozása.

Költségvetési főösszegünk megközelítőleg 1,2 milliárd forint évente. Ebből kell fedeznünk minden kiadásunkat. Takarékosan működünk, vagyonból nem fedezünk működést. Hitelt nem veszünk és nem is vettünk fel. Konszolidáltan gazdálkodunk, jellemzően eddig mindig megtakarítottunk valamennyit év végére.

Telki Község Önkormányzat költségvetési bevételeinek alakulása

Az állami támogatások összege növekedett a 2019-2023. évi időszakban, azonban az jól látható, hogy az önkormányzat költségvetési bevételeinek cca. 60%-át az adó-, és egyéb saját bevételek teszik ki.

Megállapítható, hogy az önkormányzat biztonságos működése nem lenne megoldható az állam támogatása nélkül, azonban a támogatás hozzávetőleg az önkormányzat működésének csupán 40%-ára nyújt fedezetet.

Telki község gazdálkodásának összefoglalása

Bevétel, kiadás, adó

A fejlesztési bevételeken jól látható a pályázati források beszűkülése

2019.10.13-án az önkormányzat pénzeszköz állományának összege **258.903 eFt**, 2023.12.31-én **410.110 eFt**.

Központi költségvetési támogatások és iparüzési adóerőképeség miatti elvonás alakulása.

Az iparüzési adóbeszámítási rendszer már a közigazgatási reform óta része az önkormányzatok életének. Bevezetésekor is meg volt a területi kiegyenlítő szerepe, akkor még abban éreztük hatását, hogy a település-üzemeltetéshez kapcsolódó feladatokra kevesebb támogatást kaptunk.

A feladatalapú finanszírozási rendszer bevezetését követően is folytatódott a támogatási struktúra finomhangolása, megszilárdítása, melynek eredménye, egy stabil finanszírozási rendszer lett. 2013. óta a „Beszámítás” rendszere működött. 12.500 forint alatti egy lakosra jutó adóerő-képesség esetén a beszámítás nem érintette az önkormányzatokat, 12 500 forint felett sávosan jelentkezett az elvonás, a támogatások csökkentése. Majd 2018. évben bevezették a pozitív irányú „Kiegészítés” rendszerét, 10 000 forint és az alatti adóerő-képesség esetén kiegészítést is kaptak a települések.

Ezt a rendszert váltotta fel 2021. évtől a „Szolidaritási hozzájárulás”. A 22 000 forint feletti egy lakosra jutó iparüzési adóerő-képességgel rendelkező önkormányzat az adóerő-képességgel arányos mértékű szolidaritási hozzájárulást teljesít a központi költségvetésnek.

Ez kedvezően hatott az önkormányzat gazdálkodására, hiszen a szolidaritási hozzájárulás összege lényegesen alacsonyabb lett, mint a korábbi támogatáselvonás volt, közben pedig az egy főre jutó iparüzési adóerőképeség 24.221 eFt/fő összegről 31.354 eFt/fő összegre nőtt 2019-ről 2023. évre.

Az adóbevétel és a költségvetés főösszege, valamint a teljesítések és a tervek aránya, az adóbevétel adónemenkénti megoszlása

A helyi adókból származó bevételek az elmúlt időszakban jelentősen növekedtek, a 2023. évi adóbevétel 36,4 %-kal magasabb a 2019. évinél. A járványhelyzet miatt 2021-2022. években a kisvállalkozások segítése érdekében bevezetésre került HIPA felezés eredményeképpen az önkormányzat helyi iparüzési adóbevétele jelentős mértékben csökkent, azonban a felezés miatt kieső összeget az állam támogatásként biztosította az önkormányzat számára. Ezzel a támogatási összeggel korrigáltuk az adóbevételt arra az összegre, ami befolyt volna az önkormányzat részére a HIPA felezés nélkül.

Az adómértékek 2023. január 1-jétől változtak. Az építményadó esetében a kedvezmények kivételével arányosabb adórendszer alakult ki. Telekadó esetében 22-25%-os adóemelés történt. Helyi iparüzési adó vonatkozásában az állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó mértékének 1,8 %-ról 2%-ra emelése történt.

Az adóbevétel mindig is jelentős, 40% közeli mértéket képviselt az önkormányzat bevételei között, a pandémia évében látható minimális visszaesés. A biztonságon alapuló tervezés eredményeképp a 2020. évet kivéve az adóbevételek minden évben meghaladják a tervezett mértéket.

Jól látható, hogy az önkormányzat adóbevételeinek meghatározó, cca. 50%-os arányát képviseli a helyi iparüzési adóbevétel, melyet cca. 30%-os aránnyal az építményadó és cca 13%-os aránnyal a telekadó követ. Ez a három adónem jelenti az önkormányzat adóbevételeinek több, mint 90%-át.

Az egy főre jutó iparüzési adóbevételt pár környező településsel összevetve megállapítható, hogy annak a településfejlesztési és jóléti koncepciónak, miszerint a szennyező ipart és a logisztikai forgalmat nem fogadja be Telki, az a következménye, hogy iparüzési adóbevételeink elmarad a térség többi településétől.

Szigorú takarékoság, pénzügyi egyensúly

Hitel nélkül fejleszteni

Telki Község Önkormányzat költségvetési kiadásainak alakulása

Az önkormányzat működési költségei 2023. évben cca. 36 %-kal emelkedtek a 2019. bázis évhez viszonyítva, amiben nagy szerepet játszik a garantált bérminimum folyamatos emelkedése, a pedagógus béremelés, valamint a működési dologi kiadások nagymértékű infláció miatti emelkedése. A 2020. költségvetési év működési kiadásánál látható visszaesés a COVID járvány miatti meg-szorító intézkedések következménye, mint ahogy a következő, 2021. költségvetési év bizonytalansága miatti óvatosabb tervezés eredményezte alacso-nyabb fejlesztési kiadások is.

Működési és fejlesztési kiadások finanszírozottsága, a működésre és fejlesztésre fordított forrás arányának alakulása

Jól látható, hogy a fejlesztések meghatározó részének finanszírozása folyamatosan a működési bevételekből történik, ez az arány az évek alatt nőtt, mivel a fejlesztési források az elmúlt 5 évben meglehetősen beszűkültek. Jól követhető a működési költségek jelentős emelkedése, és ezáltal a fejlesztések arányának, fi-nanszírozási lehetőségének csökkenése. Míg 2019-ben a működés-fejlesztés aránya 74,2%-25,8% volt, ez 2023-ra 81,9%-18,1% arányra változott.

Főbb beruházások, felújítások:

Magyar Falu Program keretében megvalósult fej-lesztések, eszközbeszerzések

Kerékpárút építése, szolgálati lakás energetikai fej-lesztése, Óvodaépület homlokzati hőszigetelése, közterület fenntartási-, orvosi-, óvodai játszó esz-közök beszerzése

124 764 eFt

Önkormányzati saját forrásból megvalósult fej-lesztések:

Közösségi Ház építése

336 623 eFt

Út- és járdaépítés, felújítás: Rákóczi utca út és járdafelújítás, szennyvízcsatorna hálózat feletti út nyomvonal helyreállítása

239 445 eFt

Völgyrét közművesítése

102 717 eFt

Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése: Polgármesteri Hivatal épületein fűdém-szigetelés, Egészségház napelemes rendszer telepítése, óvodaépület kiegészítő hőszigetelése

19 393 eFt

Napelemes közvilágítás kiépítése: Kamilla utca, Darázs utca

4 050 eFt

Hivatali gépkocsi beszerzése

4 805 eFt

Muskátli utcai és Tulipán utcai játszótér fejlesz-tése

5 737 eFt

Tengelice utcai óvoda csoportszobák előtetőinek kiépítése

4 300 eFt

MLSZ támogatással megvalósult beruházás: Sportcsarnok építése

678 025 eFt

Európai Unió finanszírozással, konzorciumi együttműködésben megvalósult beruházások: Szennyvízcsatorna hálózat építés (ÉMO7)

413 386 eFt

Zsámbéki-medence szennyvíztisztítás fejlesztése (ÉMO17)

1 578 729 eFt

Telki község bevételeinek alakulása

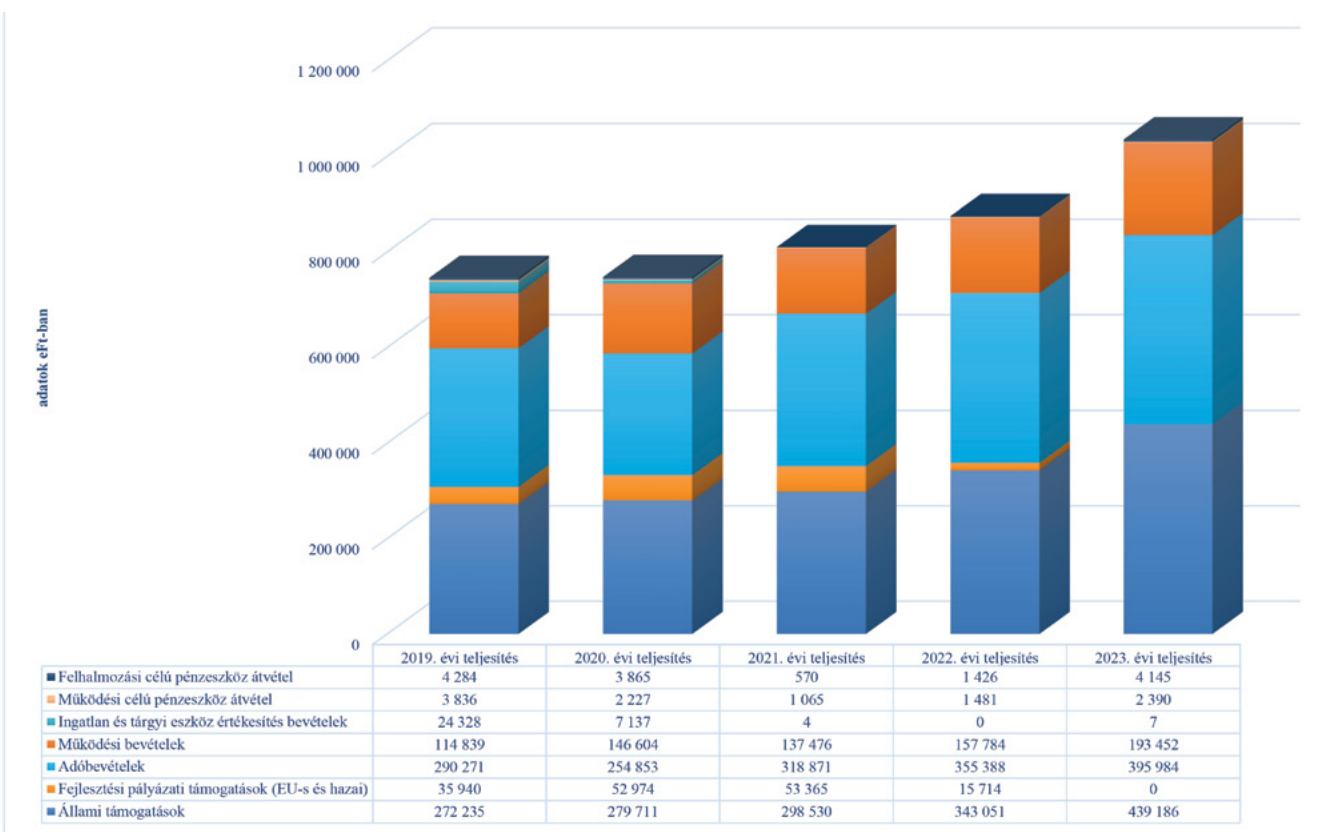
Részletes bontás és diagram

Megnevezés	2019. évi teljesítés	2020. évi teljesítés	2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés	2023. évi teljesítés
Állami támogatások	272 235	279 711	298 530	343 051	439 186
1. Önkormányzatok működési támogatásai ¹	258 210	266 328	280 372	313 194	418 315
2. Elvonások és befizetések bevételei	0	0	0	0	3 890
3. Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	14 025	13 383	18 158	29 857	16 981
Fejlesztési pályázati támogatások (EU-s és hazai) ²	35 940	52 974	53 365	15 714	0
1. Felhalmozási célú önkormányzati támogatások	501	216	16 798	0	0
2. Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	35 439	52 758	36 567	15 714	0
Adóbevételek	290 271	254 853	318 871	355 388	395 984
1. Jövedelemadók	88	98	88	153	149
2. Vagyoni típusú adók	118 538	121 580	133 840	125 404	168 635
3. Értékesítési és forgalmi adók ³	143 047	122 533	179 836	212 354	205 119
4. Gépjárműadók	16 447	576	0	0	0
5. Egyéb áruhasználati és szolgáltatási adók	9 987	2 565	2 101	13 441	12 415
6. Egyéb közhalmai bevételek	2 164	7 501	3 006	4 036	9 666
Működési bevételek	114 839	146 604	137 476	157 784	193 452
1. Készletértékesítés ellenértéke	2 403	0	0	0	0
2. Szolgáltatások ellenértéke	10 977	15 106	31 271	27 251	35 921
3. Közvetített szolgáltatások ellenértéke	4 241	5 279	1 886	23 580	14 185
4. Tulajdonosi bevételek	41 250	41 250	51 563	41 250	30 937
5. Ellátási díjak	22 577	15 932	18 669	24 263	28 139
6. Kiszámlázott ÁFA	27 001	20 526	22 225	25 202	20 585
7. ÁFA visszatérítése	4 577	48 511	11 525	5 998	27 954
8. Kamatbevételek és más nyereséggellegű bevételek	0	0	0	9 299	32 445
9. Biztosító által fizetett kártérítés	213	0	0	0	0
10. Egyéb működési bevételek	1 600	0	337	941	3 286
Ingatlan és tárgyi eszköz értékesítés bevételei	24 328	7 137	4	0	7
1. Ingatlanok értékesítése	23 500	7 137	4	0	0
2. Egyéb tárgyi eszközök értékesítése	828	0	0	0	7
Működési célú pénzeszköz átvétel	3 836	2 227	1 065	1 481	2 390
Felhalmozási célú pénzeszköz átvétel	4 284	3 865	570	1 426	4 145
Költségvetési bevételek összesen:	745 733	747 371	809 881	874 844	1 035 164

A táblázatból jól látszik az EU-s pályázati források csökkenése, majd drámai megszűnése

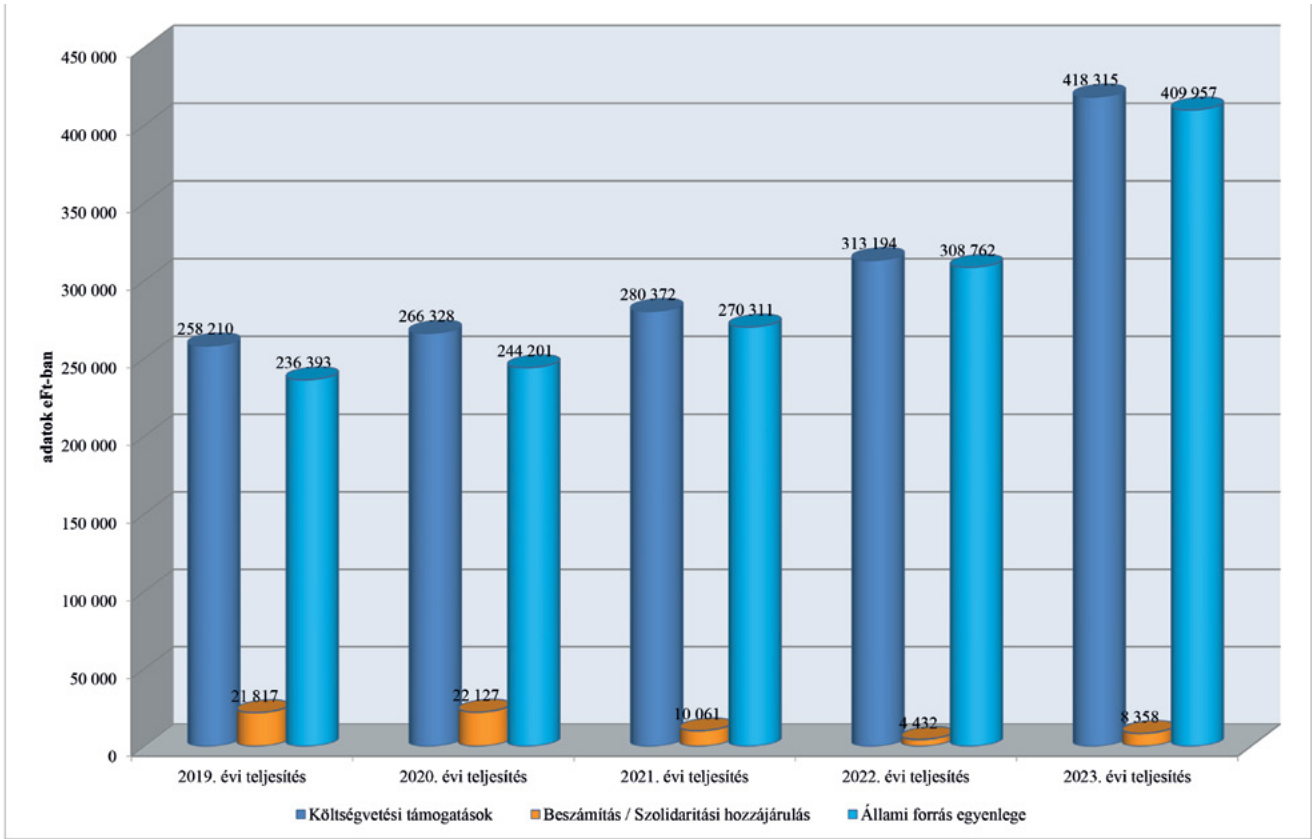
Az adatsort korrigáltuk a torzító hatású, technikai értelemben átfolyó térségi tisztító beruházás ada-taival, amit településközi társulás formájában ál-lamilag megbízott külső programiroda bonyolított.

^{1,3}: Korrigálva a HIPA felezés miatt állami támogatásként jelentkező elmaradt adóbevételek összegével
²: Az ÉMO7 és ÉMO17 pályázatok értékével csökkentett összeg

Növekvő infrastruktúra, növekvő költségek

Országos munkaerőhiány

Megnevezés	2019. évi teljesítés	2020. évi teljesítés	2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés	2023. évi teljesítés
Működési költségvetés	612 387	573 931	609 503	679 751	833 996
1. Személyi juttatások	232 344	222 574	243 522	262 457	327 942
2. Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	45 258	37 743	38 300	35 303	43 261
3. Dologi kiadások	283 448	275 200	297 336	358 543	425 911
4. Ellátottak pénzbeli juttatásai	5 047	4 413	4 282	3 853	7 333
5. Egyéb működési célú kiadások	46 290	34 001	26 063	19 595	29 549
Felhalmozási költségvetés ¹	212 566	182 444	105 299	152 578	184 390
1. Beruházások	198 101	141 839	8 450	13 315	26 743
2. Felújítások	14 465	40 605	96 849	139 246	157 639
3. Egyéb felhalmozási célú kiadások		0	0	17	8
Tartalékok (előirányzat)	259 133	394 470	285 662	228 113	192 472
Költségvetési kiadások összesen:	1 084 086	1 150 845	1 000 464	1 060 442	1 210 858

¹: Az ÉMO7 és ÉMO17 beruházások értékével csökkentett összeg

A kiadási oldal struktúrája nem változott, az egyes sorok folyamatos növekedést mutatnak. Ez részben annak köszönhető, hogy minden újabb intézményi fejlesztésnek tartós fenntartási következménye van, részben pedig az inflációnak.

Egyre több intézmény, egyre több út, egyre több kötelező és önként vállalt feladat. Mindnek költsége van. A kassza azonban nem feneketlen. A bérekre rakódó terhek igen magasak, de a legnagyobb terhet feltétlenül a folyamatos infláció

jelenti, ami az utolsó időszakban rendkívül magas, a világon talán legmagasabb mértékű volt.

A bevételi oldal korlátossága és a kiadási oldal folyamatos növekedése egyértelműen kijelöli a két görbe találkozási, metszési pontját. Ezt a pontot még nem értük el, de közelítünk hozzá. A mostani gazdasági folyamatokat előre vetítve indokolt az óvatos tervezés és minden fejlesztés körültekintő mérlegelése, hatásvizsgálata, kockázatelemzése.

Az olyan jelentős bizonytalansági tényezők, mint például a működéshez szükséges energia beszerzési ára, kalkulálva a működésbiztonság kiemelt jelentőségét, nem teszik lehetővé a nagyvonalú tervezést, sokkal inkább a fegyelmezett és óvatos kalkulációt kívánják meg.

Mivel az önkormányzat természeténél fogva non-profit, közcélú és kockázatminimalizáló természetű, az elszabadult piaci folyamatok ellen csak óvatos tervezéssel tud védekezni.

Bérek, támogatás és infláció

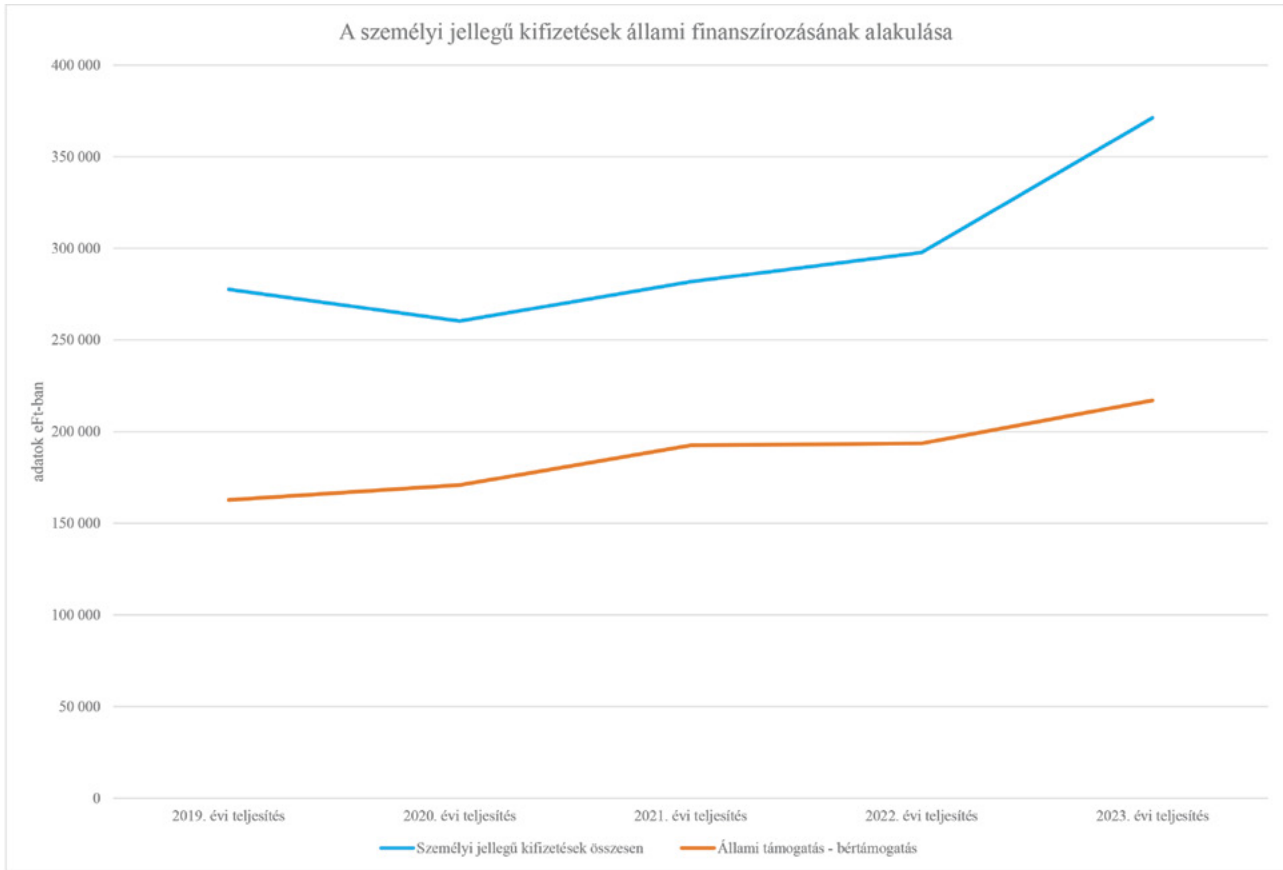
A munkaerőhiány, az infláció és a bértámogatás összefüggései

Az önkormányzati gazdálkodás egyik jelentős eleme a bér- és járulékfizetés. Az országos munkaerőhiány, a rekorder infláció és a központi bértámogatások növekedése nem tart együtt, a közöttük lévő olló egyre nyílik.

Megnevezés	2019. évi teljesítés	2020. évi teljesítés	2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés
1. Személyi juttatások	232 344	222 574	243 522	262 457
2. Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	45 258	37 743	38 300	35 303
Személyi jellegű kifizetések összesen	277 602	260 317	281 822	297 760
Állami támogatás - bértámogatás	162 718	170 837	192 465	193 594
Személyi jellegű kifizetések támogatottsága	58,62%	65,63%	68,29%	65,02%

Mindez számunkra azt jelenti, hogy a fenntartás és üzemeltetés összköltsége hatványozottan nő és folyamatosan forrást von el a teljes költségvetési főösszezből. Ez nem egyszeri hatás, hanem rendszerszintű. Ennek a hatásnak az eredői externáliák, meg kell értenünk, hogy a rendszerből

fakadó problémát csak tüneti szinten tudjuk kezelni, oki szinten ez a mindenkori kormány feladata. A hatékonyságnövelés mellett anyagi ösztönzőkre is szükség van, mert nem zárt, hanem félig nyitott verseny piacon vagyunk, ahol az önkormányzat nem teljes értékű versenyipiaci szereplő.

Dolgozói létszám, feladatellátás

Fenti adatsor nem képes kimutatni, hogy a teljes kép dinamikusan változik, hisz feladataink bizonyos területeken folyamatosan nőnek, míg más feladatköröket elvont tőlünk az állam. Feladataink teljeskörű és elfogadható minőségű ellátásához szükséges minimális személyi létszám

sem tölthető be helyben, ezért már most néhány területen kiszervezésre kényszerülünk. Budapest szívóerejével szemben a helyi, ingázás nélküli munkavégzést és, ha nem is versenyképes, de elfogadható bérezést tudunk kínálni. A jövőben a személyzeti politika kérdése várhatóan még inkább a fókuszba kerül. Ennek is van kritikus pontja, a koreloszlás és a nyugdíj fontos elemek.

Beruházások, nagyobb felújítások

Költségvonzatok, forrásbevonások

Bemutatjuk az elmúlt évek nagyobb beruházásainak, felújításainak sorát és a hozzájuk rendelt költségek nagyságát, illetve forrásait.

Fontos látni, hogy mely és milyen beruházások, nagyobb léptékű felújítások terhelték közös kasszánkat, részben az összkép miatt, részben pedig azért, hogy lássuk a hasonló beruházások léptékét, forrásigényét és viszonyítani tudjuk lehetőségeinkhez.

Már korábban is jellemző volt, hogy egy-egy nagyobb beruházáshoz több évig gyűjtöttük a fedezetet. Gyorsítani akkor tudtunk, amikor egy külső pályázati lehetőséghez csak az önerőt kellett biztosítani és ez 50-80%-ban csökkentette terheinket. A táblázat számai az inflációs hullám előttiek, ma

lényegesen magasabb összegek szerepelnének a sorokon, ezt is fontos tudni.

A forrásportfólió vegyes, van EU-s és hazai pályázat, önerős és vissza nem térítendő, önerő nélküli és teljesen önffinanszírozott.

Az úthálózat felújítása kapcsán kidolgoztunk egy finanszírozási modellt, ami, amíg újabb államosítás nem lesz e téren is, tartósan fedezetet biztosít számunkra és újratermelődik, tehát rendszerszintű.

A táblázat nem tartalmazza, de a teljes képhez hozzátartozik, hogy olykor lakossági- és vállalkozói résztámogatás is növelte a felhasználható keretet. Ez a modell a jövőben is használható.

Főbb beruházások, felújítások:

- Magyar Falu Program keretében Egészségház korszerűsítés: Eszközök és bútorok beszerzése, négy rendelő típus felújítása, átalakítása, korszerűsítése, funkcióváltása, bővítése	5 444 122 Ft
- Hivatali gépkocsi beszerzése	4 805 160 Ft
- Magyar Falu Program Harangvirág utcai Óvoda teljes homlokzat hőszigetelése	29 994 860 Ft
- Magyar Falu Program keretében Orvosi eszköz beszerzés: 1 db Defibrillátor, 1 db EKG, 1 db Doppler Multidoppy	1 031 905 Ft
- Vis Maior támogatás keretében Árnyas utca - Völgy utca és Akácós út árok és padka helyreállítása hirtelen lezúduló csapadékvíz miatt	6 703 000 Ft
- Nemzeti Szabadidős Egészség Sportpark Program keretében 1 db "B" típusú sportpark	Sportpark eszközök
- Magyar Falu Program keretében Közterület karbantartását szolgáló eszközbeszerzés: 1 db utánfutó, 1 db ágaprító, 1 db áramfejlesztő, 1 db hegesztő készülék	8 212 963 Ft
- Völgyrét közművesítés	102 716 661 Ft
- Magyar Falu Program keretében Önkormányzati kerékpárút építése	43 512 690 Ft
- Rákóczi utca (Közösségi Ház - Rákóczi utca 37. közötti szakasz) útburkolat felújítása	14 009 724 Ft
- Magyar Falu Program keretében szolgáltati lakás felújítás: Árnyas utca 14. szolgáltati lakás homlokzati, lábazati és tető hőszigetelése, eszközbeszerzés	29 895 698 Ft
- Magyar Falu Program keretében Orvosi eszköz beszerzés: 25 db eszköz, Gyermek orvos, Felnőtt orvos, Fogorvos részére	1 773 817 Ft

-Településfásítás	15 db kislevelű hárs
- Magyar Falu Program keretében Óvoda udvar fejlesztés: 1 db csúszdás mászóvár és környezetében lévő gumilapok, 1 db rugós játszóeszköz	4 897 799 Ft
- Rákóczi utca (Tölgyfa utca - Erdő utca közötti szakasz) járda felújítása	9 977 396 Ft
- Muskátli utcai és Tulipán utcai játszótér fejlesztése	5 736 914 Ft
- Szennyvízesatorna hálózat feletti út nyomvonal helyreállítás (Első ütem)	101 625 518 Ft
- Rákóczi utca járda felújítás	7 596 958 Ft
- Kamilla utca napelemes közvilágítás bővítése	1 070 015 Ft
- Darázs utcai napelemes közvilágítás kiépítése	2 980 315 Ft
- Napelemes rendszer telepítése az Egészségházra	5 452 600 Ft
- Szennyvízesatorna hálózat feletti út nyomvonal helyreállítás (Második ütem)	99 531 968 Ft
- Földéghőszigetelés a Polgármesteri Hivatal Petőfi u.1. és Fő utca 33. épületein	9 691 750 Ft
- Harangvirág utcai óvoda kiegészítő hőszigetelés	4 249 000 Ft
- Tengelice utcai óvoda csoportszobák előtetőinek kiépítése	4 300 000 Ft
- Közösségi ház építése. (A teljes beruházásból a ciklust terhelő költség)	179 488 174 Ft
- Szennyvízesatorna hálózat építés (ÉMO7)	413 385 686 Ft
- Zsámbéki-medence szennyvíztisztítás fejlesztése (ÉMO17)	1 578 729 450 Ft

- Sportcsarnok építés (önrész)	27 782 856 Ft
--------------------------------	---------------

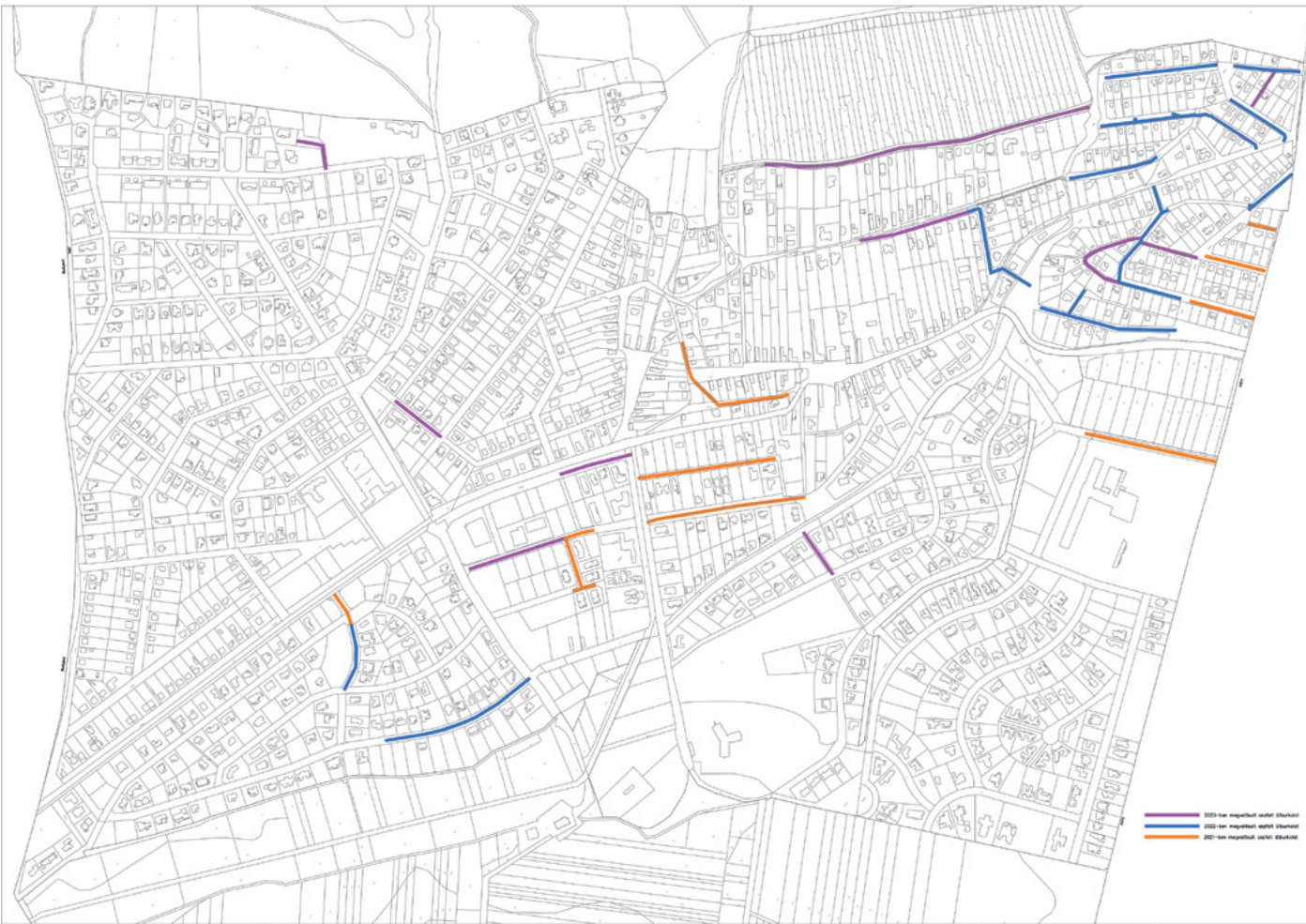

Programunk központjában az utak voltak

A legnagyobb folyamatos, összefüggő útfejlesztés történt meg

Programunk legfőbb ígérete az volt, hogy a hiányzó infrastruktúra megépítése után a következő lépés a korábban elmaradt útfejlesztés lesz. Ígéretünket betartottuk.

Nagyfelületű útjavítási programunk a GFT alapú finanszírozási modell következményeként sikeres volt. Hamarosan elérjük azt a pontot, ahol már nekiláthatunk a korábban burkolt, de nem megfelelő minőségű vagy azóta leromlott szakaszok - pl. Boszorkányvölgy, Újfalu - felújításának.

Sorszám	Évszám	Utcanev	Utfelújítások	Hossz (m)	Szélesség (m)	Nettó	Bruttó	Megjegyzés
1.	2023	Alsó-Ortona utca		238	2,5	10 944 245 Ft	13 899 191 Ft	
2.	2023	Szülő sor		612	3,0	27 971 732 Ft	35 524 100 Ft	
3.	2023	Tölgyfa utca (Alakos út - Anna-laki út között)		100	3,0	8 419 041 Ft	10 692 182 Ft	
4.	2023	Berknyó köz		92	3,0	5 125 458 Ft	6 509 332 Ft	
5.	2023	Farkas utca		85	3,5	6 536 456 Ft	8 301 290 Ft	
6.	2023	Hóvirág sor (Hóvirág utca - Szegfű utca között)		103	2,5	6 704 091 Ft	8 514 196 Ft	
7.	2023	Szarvas köz		82	2,5	5 132 381 Ft	6 518 124 Ft	
8.	2023	Pillangó utca		120	4,5-8,0-5,0	8 991 046 Ft	11 418 628 Ft	
9.	2023	Nefelejcs utca (Nefelejcs utca - Szegfű utca között)		158	3,0	19 707 518 Ft	25 028 548 Ft	
10.	2023	Tücsök utca		163	5,5-7,5	14 241 341 Ft	18 086 503 Ft	Ebből Re-Guard Kft. Bruttó 4.000.000 Forintot finanszírozott
2023 Összesen:				1753		113 773 309 Ft	144 492 102 Ft	
11.	2022	Nefelejcs utca (Hóvirág utca - Szegfű utca között)		129	4,0	6 720 938 Ft	8 535 591 Ft	
12.	2022	Szegfű utca		200	3,5	9 783 645 Ft	12 425 229 Ft	
13.	2022	Náncs utca		263	3,0	13 578 784 Ft	17 245 056 Ft	
14.	2022	Náncs köz		59	2,5	1 833 761 Ft	2 328 876 Ft	
15.	2022	Nyírfák utca		186	3,0	6 800 923 Ft	8 637 172 Ft	
16.	2022	Dombóvár utca		143	3,0	7 572 043 Ft	9 616 495 Ft	
17.	2022	Ózka utca		294	3,0	15 102 105 Ft	19 179 673 Ft	
18.	2022	Szarvas utca		113	4,0	6 812 467 Ft	8 651 833 Ft	
19.	2022	Nyúl utca		273	3,0-2,5	13 689 706 Ft	17 385 927 Ft	
20.	2022	Hóvirág utca (Zsákutca rész)		118	3,0	6 459 456 Ft	8 203 509 Ft	
21.	2022	Szélő utca (Napsugár út - Hrsz. 1196 ingatlan között)		296	4,5	13 271 690 Ft	16 855 046 Ft	
22.	2022	Lejtő utca (Lejtő utca 4. - Zúzmar utca között)		103	4,0	4 742 061 Ft	6 022 417 Ft	
2022 Összesen:				2177		106 367 879 Ft	135 086 825 Ft	
23.	2021	Hóvirág sor (Hóvirág utca - Településhatár között)		110	3,0	2 525 694 Ft	3 207 631 Ft	Csak a szegélypártást és felület előkészítést kellett az Önkormányzatnak fizetnie. Aszfaltozást M&M Kft. finanszírozta.
24.	2021	Hóvirág köz		60	3,0	1 189 367 Ft	1 510 496 Ft	Csak a szegélypártást és felület előkészítést kellett az Önkormányzatnak fizetnie. Aszfaltozást M&M Kft. finanszírozta.
25.	2021	Nefelejcs utca (Hóvirág utca - Településhatár között)		108	3,0	2 133 354 Ft	2 709 360 Ft	Csak a szegélypártást és felület előkészítést kellett az Önkormányzatnak fizetnie. Aszfaltozást M&M Kft. finanszírozta.
26.	2021	Árnyas utca (Körhát fasor - Gyöngy utca között)		265	3,5	5 960 088 Ft	7 569 312 Ft	Csak a szegélypártást és felület előkészítést kellett az Önkormányzatnak fizetnie. Aszfaltozást M&M Kft. finanszírozta.
27.	2021	Repkény utca		321	3,0-3,5	6 623 397 Ft	8 411 714 Ft	Csak a szegélypártást és felület előkészítést kellett az Önkormányzatnak fizetnie. Aszfaltozást M&M Kft. finanszírozta.
28.	2021	Repkény utca részes folyóka kiépítése				2 714 366 Ft	3 447 245 Ft	Csapatkezelés
29.	2021	Lejtő utca (Budajenői út csatlakozásánál meglévő aszfalttól - Lejtő utca 4-ig)		113	4,0	2 505 436 Ft	3 181 904 Ft	
30.	2021	Rákóczi utca (Pajta - Rákóczi utca 37. között)		275	3,0	11 031 279 Ft	14 009 724 Ft	Ebből 10.369.602 Ft támogatás, a fennmaradó összeg önerő, de az önkormányzatnál a teljes összeggel számoltunk
31.	2021	Darvas utca - Tücsök utca		190	5,0-4,0	Magánberuházás	Magánberuházás	
31.	2021	Cseresznye dűlő		235	6,0	Magánberuházás	Magánberuházás	
2021 Összesen:				1677		34 682 981 Ft	44 047 386 Ft	
2021+2022+2023 Útfelújítás Összesen:				5607		254 823 869 Ft	323 626 314 Ft	
Járdafelújítások								
2023 Kamilla utca (Iskola sarok - Kerekpárút között)				69	1,5	3 251 501 Ft	4 129 406 Ft	
2022 Rákóczi utca (Tölgyfa utca - Erdő sor között)				215	1,2	7 596 958 Ft	9 648 137 Ft	
2022+2023 Járdafelújítások Összesen:				284		10 848 459 Ft	13 777 543 Ft	

Adóerő-képesség

Feladatellátási támogatás és szolidaritási elvonás

A normatív alapú támogatás rendjét felváltotta a feladatellátási céltámogatási rendszer. E rendszer dedikált állami részfinanszírozást biztosít az egyes szakági feladatokhoz.

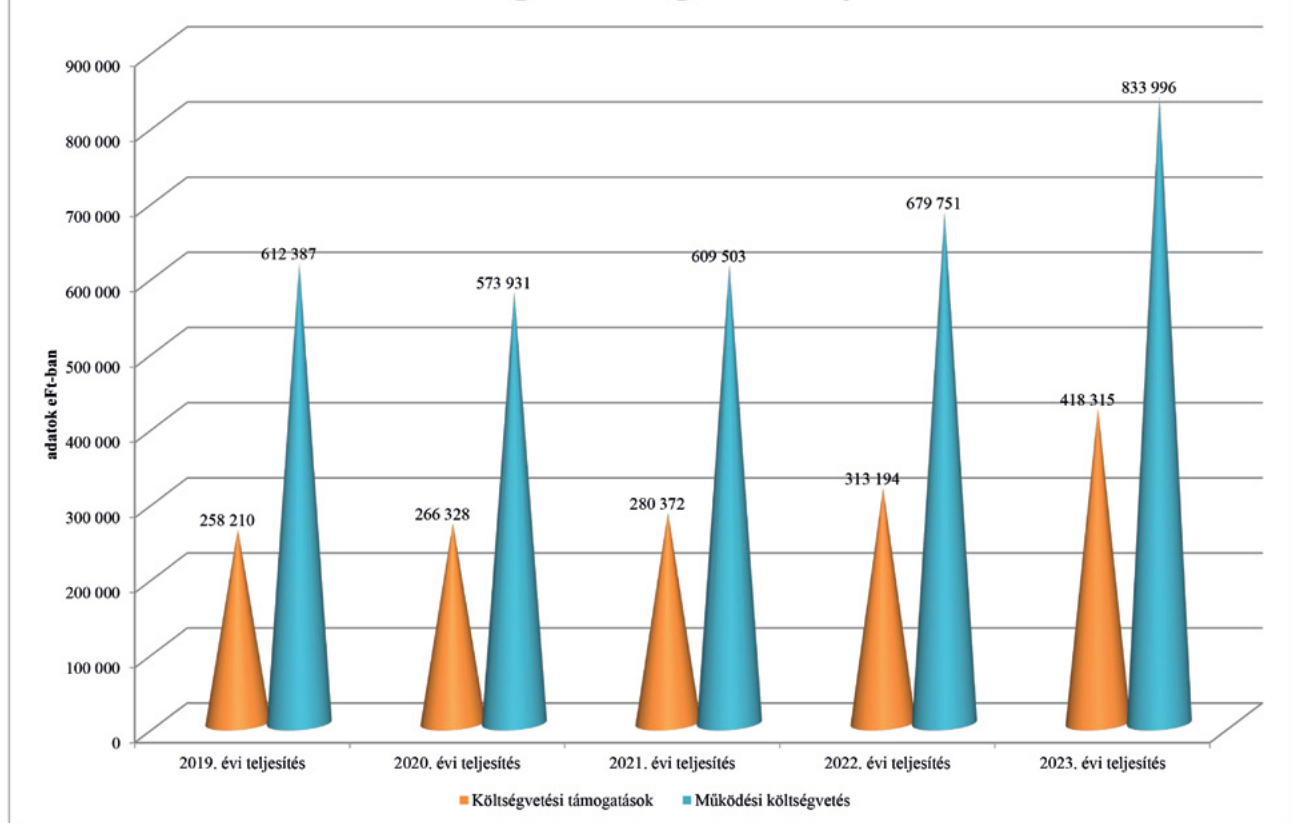
A forrásokat más célra felhasználni nem lehet, átirányítani, csoportosítani sem, visszafizetési kötelezettség terheli. A feladatellátáshoz rendelt forrásokhoz saját erőt kell társítani. A támogatás mértéke számos változótól függ. A kiemelkedően magas bevételekkel rendelkező településeket szolidaritási hozzájárulás néven forráselvonás sújtja. Az elvont források nem automatikusan a térségbe kerülnek vissza, hogy kompenzálják az iparral járó terheket, hanem a központi költségvetést gazdagítják. Ez a rendszer meghatározza az IPA bevétel elméleti korlátjait, ami felett már nagyon nagyot kell nőni ahhoz, hogy helyben meg tudjon

jelenni a terheléssel paritásba állítható bevételi többlet. Iparűzésiadó-bevételünk folyamatosan nő, az itt élők meghallották hangunkat és bejelentik Telkibe cégeiket, hisz látják, hogy itt visszakapják, közszolgáltatások formájában, nem a nagy kalapba megy. Jelenleg még van mozgásterünk, de arra ügyelni kell, hogy a bevétel az elvonások miatt lehet jóval csekélyebb, mint a remélt. A közepes fejlettség csapdája, kis léptékben és helyben is jelentkezhet a kontraproduktív kompenzációs rendszer miatt. További kockázat egy esetleges nagyléptékű iparfejlesztés tekintetében az iparűzésiadó korlátlan átirányítási lehetősége rendeleti úton.

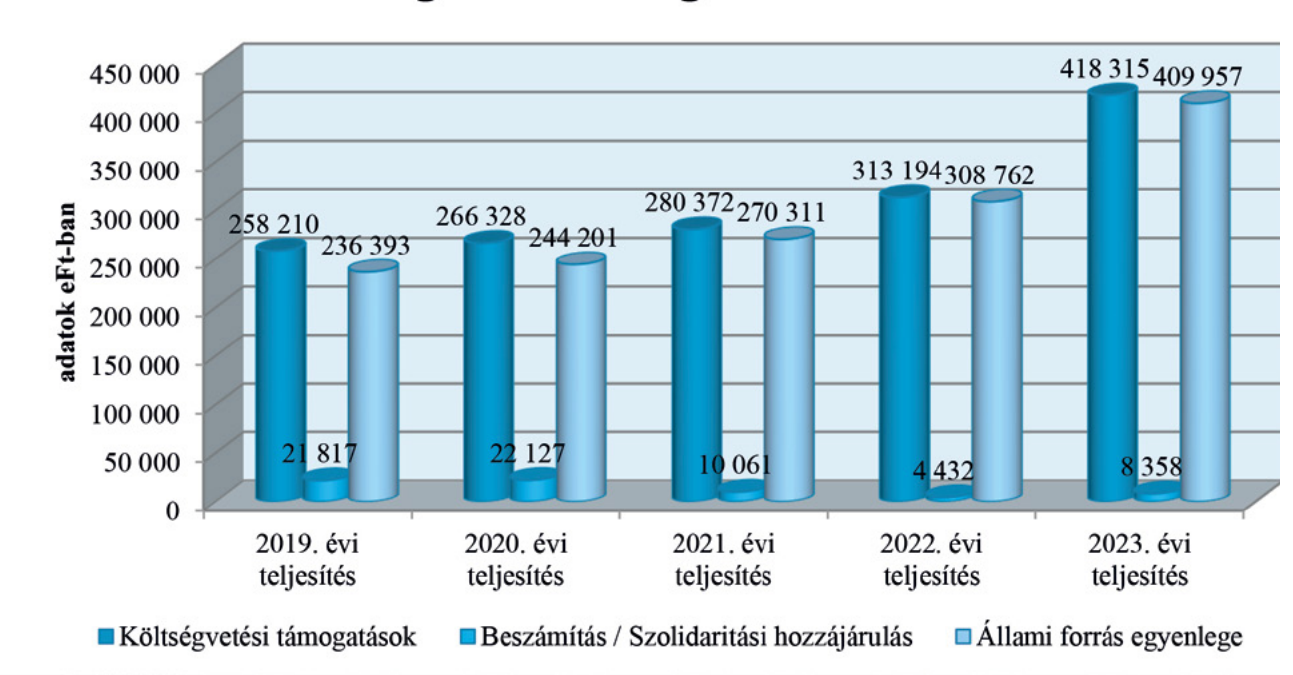
Központi költségvetési támogatások és iparűzési adóerőképesség miatti elvonás alakulása

Megnevezés	2019. évi teljesítés	2020. évi teljesítés	2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés	2023. évi teljesítés
Költségvetési támogatások	258 210	266 328	280 372	313 194	418 315
· Helyi önkormányzatok működésének általános támogatása	101 822	107 197	106 225	111 206	144 317
· Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása	108 678	114 282	114 440	128 275	195 709
· Települési önkormányzatok szociális, gyermekjóléti és gyermekéktetéti feladatainak támogatása	36 169	36 163	49 273	58 437	64 174
· Települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása	5 301	7 924	9 620	9 936	12 942
· Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	5 487	762	781	4 469	1 173
· Elszámolásból származó bevételek	753	0	33	871	0
Beszámítás / Szolidaritási hozzájárulás	21 817	22 127	10 061	4 432	8 358
Állami forrás egyenlege	236 393	244 201	270 311	308 762	409 957
Működési költségvetés	612 387	573 931	609 503	679 751	833 996

Költségvetési támogatások aránya

Költségvetési támogatások alakulása

Változó összetételű belső struktúra

Torzító tényező: krízishelyzet

A költségvetés belső szerkezetének meghatározója a fejlesztési és működési kiadások és bevételek belső aránya. Alapelveként szögezzük le: vagyomból nem szabad működést finanszírozni, minden fejlesztés később működési kiadással jár. Ha a pályázható külső források elapadnak, a rendszer szerkezeti szinten is sérülékennyé válik. Krízisidőszakban a működés biztosításán van a hangsúly és biztonsági ráhagyással kell tervezni.

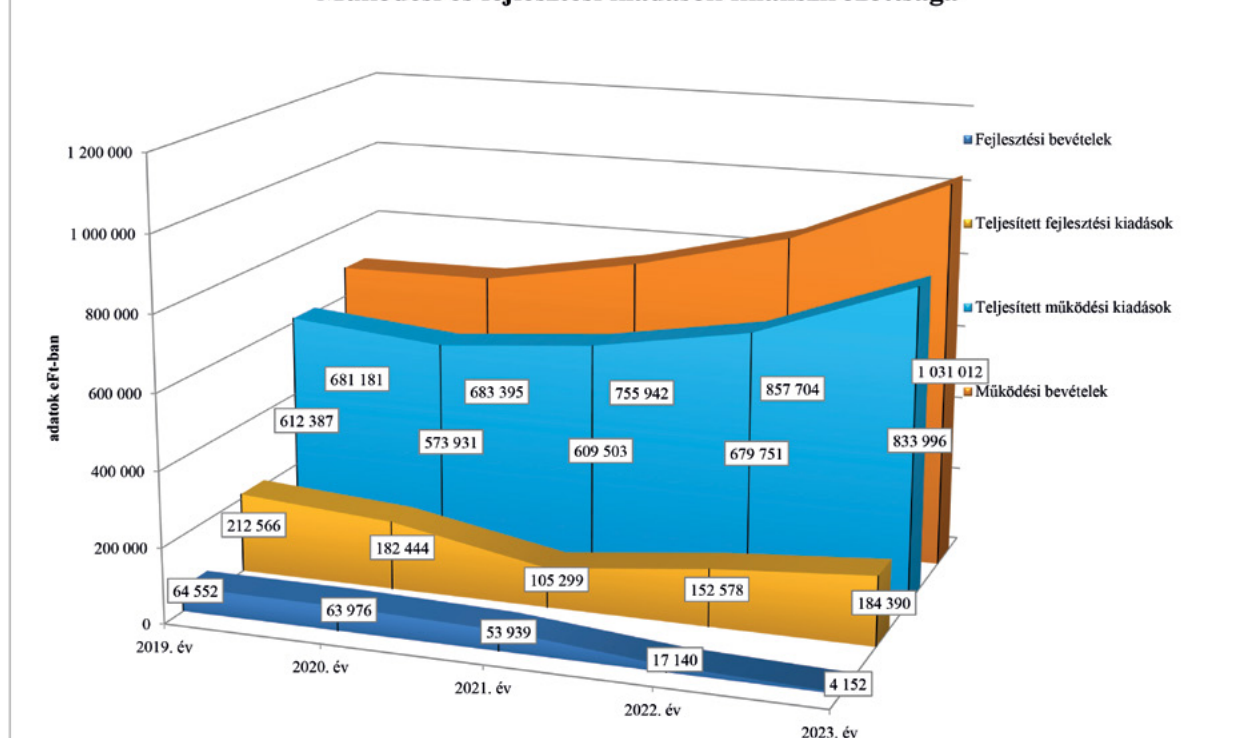
Telki költségvetésének belső struktúrája az externáliák radikális megváltozása nélkül is fokozatosan megközelítette volna az a pontot, ahol a működési bevételek és kiadások megközelítő egyensúlyban vannak, de nagyarányú fejlesztésre

józan ésszel már nem lenne lehetőség, mivel kétséggé válna a fenntarthatóság. Hosszú távú koncepciónk ezzel számolt és a hiányzó helyi infrastruktúra fenntartása jelenleg arányos terhet ró a helyi közösségre, ugyanakkor képes kiszolgálni az igényeket. Ennek a kényes egyensúlynak az eltalálása nem könnyű feladat.

Az olyan radikális krízishelyzet idején, mint amit az elmúlt években átéltünk - unortodox kormányintézkedések, elvonások, államosítások, járvány, energiakrízis és infláció - ez a tervezett struktúra igen komoly stressz-teszten ment keresztül.

Telki költségvetése állta a sarat, de mindennél nyilvánvalóbbá vált, hogy a támogatási rendszer sürgős szerkezetmódosítására lenne szükség.

Működési és fejlesztési kiadások finanszírozottsága

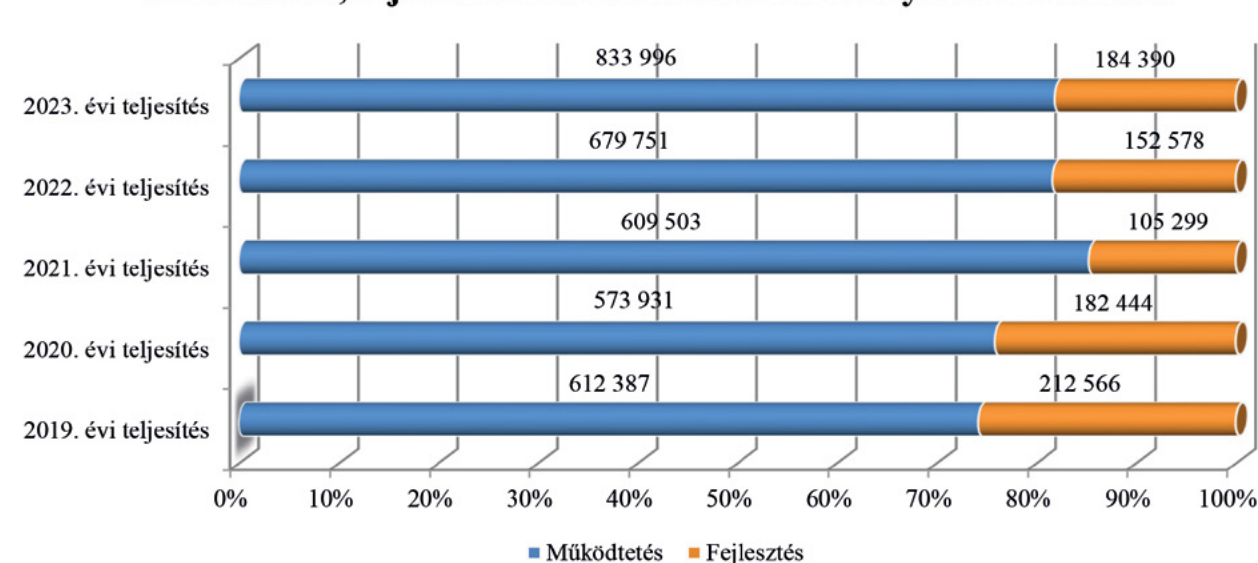
Működési és fejlesztési kiadások finanszírozottsága

	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Fejlesztési bevételek	64 552	63 976	53 939	17 140	4 152
Teljesített fejlesztési kiadások	212 566	182 444	105 299	152 578	184 390
Működési bevételek	681 181	683 395	755 942	857 704	1 031 012
Teljesített működési kiadások	612 387	573 931	609 503	679 751	833 996

Rendkívüli időszak

Extrém helyzetek, bizonytalan idők

Működésre, fejlesztésre fordított forrás arányának alakulása

	2019. évi teljesítés	2020. évi teljesítés	2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés	2023. évi teljesítés
Működtetés	612 387	573 931	609 503	679 751	833 996
Fejlesztés	212 566	182 444	105 299	152 578	184 390
Kiadási főösszeg	1 084 086	1 150 845	1 000 464	1 060 442	1 210 858
Fejlesztésre biztosított forrás aránya	19,61%	15,85%	10,53%	14,39%	15,23%

Rendkívüli idők állnak mögöttünk. Ennyire nehéz és ennyire hosszan nehéz időszakot nagyon régen élt meg Magyarország. Gazdasági nehézségekkel, elvonásokkal, központosításokkal indult a ciklus, világjárvánnyal, energiakrízissel és inflációval folytatódott.

A járvánnyal bevezetett rendkívüli állapot idején több, mint egy éven át egyszemélyi felelősként kellett a települést vezetnem és a soha nem látott körülmények között biztonságban tartani Telkit. Egészségügyi krízis, áruhiány, üzemanyaghiány stb. Elvesztettük a gépjárműadó-bevételünket, a behajtási díjbevételeket és az önkormányzatok mozgástere újra szűkült, immár sokadszorra. A követendő jogszabályok egyik napról a másikra, éjjelente változtak. Ekkor tört ki a háború a szomszédunkban, majd menekültválság következett be. Az Európai Unió és Magyarország között állandósult a nézeteltérés, így olyan forrásoktól estünk el, amelyek nélkül szinte megbénult az ország. A pályázatok elmaradtak, a betervezett fejlesztések túlnyomó többségét országosan lehúzták. Ez a for-

ráshiányos állapot azóta is tart. Ahogy tart a rendeleti kormányzás is. Az energiaárak az égbe szöktek és az ellátás biztonsága sem volt szavatolt. Alig ért véget az energiaválság, újabb komoly nehézséggel kellett szembenézni, a súlyos inflációval. Az infláció hatása jelenleg is tart, ahogy a háború és az erre hivatkozó rendeleti kormányzás is.

A választási törvény szokatlan formában módosult, a választás mintegy fél évvel előrébb lett hozva, így idén júniusban lesz megtartva, ami példátlan.

A mögöttünk álló rendkívüli ciklus még tart, de a számokból látszik, hogy kiálltuk a próbát. A krízisek ideje azonban nem ér véget a választási ciklussal, várhatóan hasonló, ám részleteiben előre nem látható körülményekre kell számítanunk a jövőben.

Deltai Károly
polgármester

Jó madármegfigyelést mindenkinek!

Készítette: Deltai Károly

